«بهرام عین‌اللهی» وزیر بهداشت دولت سیزدهم در گفت‌وگو با کیهان:

دولت شهید رئیسی در ۳ سال به اندازه ۸ سال کار کرد

در مدتی کوتاه، کارهای بزرگی انجام شد نه رئیس‌جمهور استراحت داشت، نه اعضای دولت

مهدی برازنده

یکی از حوزه‌هایی که دولت شهید جمهور آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی به آن توجه ویژه داشت، حوزه سلامت بود. از مهار کرونا و واکسیناسیون سراسری جامعه در آغازین روزها و ماه‌های شروع دولت سیزدهم گرفته تا افتتاح ابَربیمارستان‌هایی مثل بیمارستان غدیر و المهدی و سایر مراکز درمانی و بیمارستانی در نقاط مختلف کشور، و تلاش برای کاهش هزینه‌های درمان ازجمله رایگان شدن درمان کودکان زیر ۷ سال و بیمه شدن رایگان ۱۲ میلیون نفر از اقشار محروم جامعه و... تنها نمونه‌هایی از خدمات دولت شهید جمهور در این حوزه مهم و مورد نیاز مردم بود.

در آستانه اولین سالگرد شهادت آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی و شهدای خدمت، با وزیر بهداشت کابینه این شهید مردمی و خستگی‌ناپذیر به گفت‌وگو نشسته ایم، تا ضمن زنده کردن یاد این شهید بزرگوار، برخی دستاوردهای حوزه سلامت و خاطرات گفته نشده یا کمتر گفته شده شهدای خدمت را از زبان دکتر «بهرام عین‌اللهی» بشنویم و مرور کنیم.

عکس‌ها: محمدعلی شیخ‌زاده

***آقای دکتر، به عنوان سؤال اول بفرمایید زمانی که انتخاب شما برای وزارت بهداشت قطعی شد، قول و قرار و شرط و شروط خاصی بین شما و شهید رئیسی مطرح شد؟**

فاصله بین انتخاب بنده توسط رئیس‌جمهور و معرفی به مجلس، کمتر از ۱۲ ساعت بود. زمانی برای گفت‌وگوی مفصل وجود نداشت. با این حال، شهید رئیسی به رزومه و سوابق اجرائی بنده که از سال ۱۳۷۱ تا آن زمان در شوراهای مختلف فعال بودم، اعتماد داشتند. بعد از آن، در جلسات هیئت دولت و خارج از آن، همواره با پیگیری‌های مکرر در ساعات مختلف شبانه‌روز، در جریان امور وزارت بهداشت بودند. جلسات ستاد کرونا نیز به‌صورت مستمر برگزار می‌شد و بنده گزارش‌های مستمری به ایشان ارائه می‌کردم. شهید رئیسی از همان روز نخست تا زمان شهادت، حمایت‌های جدی و عملی از طرح‌ها و پروژه‌های وزارت بهداشت به عمل آوردند. شهید رئیسی شخصاً در بسیاری از افتتاحیه‌ها حضور می‌یافتند و در سفرهای استانی تقریباً همیشه به مراکز درمانی سر می‌زدند.

*** شروع فعالیت شما در وزارت بهداشت شاید یکی از سخت‌ترین مقاطع و روزهایی بود که یک وزیر بهداشت ممکن است تجربه کند و آن هم گسترش شیوع کرونا با مرگ‌های روزانه ۷۰۰ نفر بود. از قبول مسئولیت در آن روزها و وضعیت بحرانی کرونا بفرمایید.**

بنده شخصاً در اسفند ۱۳۹۸، در همان روزهای ابتدائی شیوع کرونا، به این بیماری مبتلا شدم. وضعیت جسمانی‌ام بسیار وخیم بود؛ ابتدا در بیمارستان بقیه‌الله بستری شدم و سپس به بیمارستان مسیح دانشوری منتقل شدم. سطح اکسیژن بدنم به ۷۵ درصد رسید و بسیاری از افرادی که در کنار من بستری بودند، از جمله آقای شیخ‌الاسلام، خانم دکتر رهبر، و آقای دکتر پیروی، جان خود را از دست دادند. خوشبختانه بنده با لطف خدا از مرگ نجات یافتم و مدتی طولانی پس از مرخصی نیز با دستگاه اکسیژن در منزل زندگی می‌کردم. بنابراین به‌طور عینی و ملموس سختی‌های این بیماری را درک کرده بودم.

دوست عزیز بنده، دکتر زارع، که ریاست بیمارستان لبافی نژاد را برعهده داشت، در مهر ۱۳۹۹ بر اثر ابتلا به کرونا به شهادت رسید و پس از آن، بنده مسئولیت بیمارستان را پذیرفتم. از آن زمان، کلیه ظرفیت‌های بیمارستان به درمان بیماران کرونایی اختصاص داده شد، حتی مدرسه‌ای که در مجاورت بیمارستان بود نیز برای پذیرش بیماران سبک‌تر به کار گرفته شد. بنابراین، هم در سطح بیمارستانی و هم در سطح ملی در مدیریت بحران کرونا حضور مؤثری داشتم و این تجربه را نیز درک کرده بودم.

در آن زمان، شرایط کشور به گونه‌ای بود که نه تنها بیماری شیوع شدیدی داشت، بلکه واکسن نیز به میزان کافی موجود نبود. پیش از آغاز دولت سیزدهم، روزانه تنها حدود ۷۵ هزار دُز واکسن تزریق می‌شد و در مجموع تنها ۱۸ میلیون نفر واکسینه شده بودند، آن هم صرفاً در گروه‌های پرخطر مانند سالمندان و کادر درمان. شرایط به‌گونه‌ای بود که افراد از ساعات ابتدائی صبح تا بعدازظهر در صف انتظار واکسن می‌ایستادند. علاوه‌بر کمبود واکسن، متأسفانه این موضوع به مسئله‌ای سیاسی هم بدل شده بود. برخی ادعا می‌کردند که به دلیل نپذیرفتن FATF، کشور نمی‌تواند واکسن وارد کند. این شرایط موجب شد عده‌ای ناکارآمدی نظام را مطرح کنند و بگویند ایران نمی‌تواند موضوع کرونا را مدیریت کند.

بر این اساس، اولین جلسه دولت سیزدهم با رهبر معظم انقلاب تشکیل شد و ایشان در آن جلسه کنترل کرونا را به عنوان اولین خواسته از دولت سیزدهم مطرح کردند. شهید رئیسی نیز که حقیقتاً ذوب در ولایت بودند، این مسئله را یک تکلیف شرعی تلقی کرده و همه فعالیت‌های دولت را معطوف به آن ساختند. بنده نیز با اتکال به خداوند و حمایت شهید رئیسی، کنترل کرونا را در اولویت نخست وزارتخانه قرار دادم.

در همان روزی که رأی اعتماد از مجلس گرفتم، بدون بازگشت به منزل، به بازدید چند بیمارستان رفتم و از نزدیک با شرایط بحرانی و نارضایتی مردم آشنا شدم. کشور در حالت تعطیلی کامل به سر می‌برد. مدارس، کارخانه‌ها، فروشگاه‌ها و حتی مراسم عزاداری نیز تعطیل بود و مردم به شدت از یکدیگر واهمه داشتند.

در مجلس و جلسه گرفتن رای اعتماد، گفتم که امیدواریم تا دهه فجر همان سال کرونا را کنترل کنیم؛ همان موقع بعضی دوستان اصلاح‌طلب این جمله بنده را در روزنامه‌هایشان تیتر کردند که «این جمله وزیر بهداشت را به خاطر داشته باشید!» و اصلاً فکر نمی‌کردند این اتفاق واقعاً رخ بدهد.

بنابراین واکسیناسیون عمومی کرونا به عنوان اولویت نخست مطرح شد و با دستور رئیس‌جمهور، جناب آقای مخبر مسئول پیگیری تأمین و واردات واکسن شدند. جلسات منظم با حضور بانک مرکزی، وزارت راه، وزارت امور خارجه، جمعیت هلال‌احمر و دیگر نهادهای مسئول تشکیل شد تا واکسن به سرعت وارد کشور شود. شخص شهید رئیسی نیز با رئیس‌جمهور چین تماس گرفته و شرایط را برای واردات واکسن فراهم کردند و این درحالی بود که قبلاً این موضوع به موفقیت نمی‌رسید و دلیلش را بنده نمی‌دانم چه بود.

در نتیجه، واکسن سینوفارم به کشور وارد شد و روند واکسیناسیون با سرعتی قابل توجه آغاز شد. به‌قدری واکسن سینوفارم وارد کشور شد که آقای مخبر با بنده تماس گرفتند و گفتند: «ما زمانی فکر می‌کردیم که ورود واکسن شبیه به بارش باران است؛ اما حالا با سیلی از واکسن مواجه هستیم. آیا واقعاً امکان تزریق این حجم از واکسن برای شما وجود دارد؟» بنده پاسخ دادم که ما از دوران دفاع مقدس تجربه‌ای داریم، و آن هم وارد کردن مردم به میدان است. همان‌گونه که در موضوع مجروحان شیمیایی و مسائل دیگر مردم به میدان آمدند و توانستیم شرایط را مدیریت کنیم، در موضوع واکسیناسیون نیز با بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی این مسئله را به خوبی پیش بردیم.

تزریق واکسن کار دشواری نیست؛ یک ورود اطلاعات لازم است و یک تزریق ساده. از همین‌رو، ما تمام افراد و سازمان‌هایی را که می‌توانستند در این فرآیند مشارکت کنند، از جمله آموزش و پرورش و سایر نهادها، به میدان آوردیم. مدارس، حسینیه‌ها، مساجد، ورزشگاه‌ها و سایر مکان‌ها را تجهیز کردیم. همچنین از نیروهای داوطلب، به‌ویژه جوانان و دانشجویان، استفاده شد و صدها مرکز تزریق واکسن راه‌اندازی شد. به‌گونه‌ای که هر شهروندی می‌توانست با حداقل توقف، واکسن خود را دریافت کند.

این اقدامات باعث شد که ظرفیت تزریق روزانه از ۷۵ هزار دُز به یک میلیون و ۶۰۰ هزار دُز برسد. در واقع، ما نسبت به جمعیت کشور، رکورد جهانی تزریق واکسن را ثبت کردیم.

افزون بر این، حمایت گسترده مردم نیز نقش حیاتی ایفا کرد. در بسیاری از کشورها نظیر ایالات متحده، با وجود در دسترس بودن واکسن، مردم حاضر به دریافت آن نبودند. اما در کشور ما حمایت مردم مثال‌زدنی بود. به یاد دارم که نیمه‌شب در مسیر زنجان به قزوین، در یکی از مراکز توقف کردم و دیدم که جوانان در ساعت ۱۲ شب همچنان بیدار و مشغول تزریق واکسن هستند. این، حماسه‌ای ملی بود. در برخی هفته‌ها تا ۸ میلیون و ۶۰۰ هزار دُز واکسن تزریق می‌کردیم که چند برابر جمعیت برخی کشورهای همسایه بود.

در نتیجه این اقدامات، موج بیماری فروکش کرد. همزمان با افزایش تزریق واکسن، منحنی ابتلا و فوت کاهش یافت. در آذرماه ۱۴۰۰، کنترل بیماری در کشور انجام شد. از ابتدای شیوع کرونا تا آذر ۱۴۰۰، حدود ۱۳۰ هزار نفر جان خود را از دست داده بودند، اما از آن زمان تا اردیبهشت ۱۴۰۱، که هنوز در آمریکا و کشورهای اروپایی آمار مرگ‌ومیر سه‌رقمی بود، ما به آمار صفر فوتی رسیدیم.

از سوی دیگر، در ابتدای دولت فقط واکسن برکت تولید می‌شد که ظرفیت ماهانه آن دو میلیون دُز در ماه بود و پاسخگوی نیاز کشور نبود. در این شرایط نمی‌توانستیم منتظر بمانیم. به همین دلیل، پنج مرکز دیگر در آغاز به کار دولت مجوز دریافت کردند و واکسن‌های تولیدی آنان وارد بازار شد و کشور از لحاظ تولید واکسن به خودکفایی رسید.

در حوزه درمان نیز، با وجود روش‌های متعدد درمانی و تعارض منافع برخی روش‌ها، ما یک کمیته علمی متشکل از ۶۰ نفر از برجسته‌ترین اساتید دانشگاهی تشکیل دادیم تا براساس اجماع نظر، پروتکل واحد درمانی تعیین شود و از سردرگمی در روش‌های مختلف درمانی جلوگیری شود. به لطف الهی، در حوزه درمان نیز موفقیت‌های خوبی حاصل شد.

*** در مورد ورود سریع شهید رئیسی به رایزنی برای واردات واکسن، حرف‌های زیادی بیان شده و البته برخی واردات انبوه واکسن در آن ایام را مرتبط با سفارش‌های دولت قبل‌تر می‌دانند. یک مقدار کامل‌تر و دقیق‌تر واقعیت آن روزهای ورود واکسن به کشور را تشریح کنید.**

تنها اقدامی که در دولت دوازدهم صورت گرفته بود، مشارکت در صندوق «کوواکس» بود. این صندوق توسط سازمان بهداشت جهانی برای تأمین واکسن تشکیل شد و از کشورهای عضو، براساس وضعیت اقتصادی آن‌ها، منابع مالی دریافت می‌کرد. کشور ما نیز حدود ۱۸۰ میلیون دلار به این صندوق واریز کرد که از محل بدهی‌هایی بود که کشورهایی مانند کره‌جنوبی به ما داشتند. از این مبلغ، فقط ۴۰ میلیون دلار هزینه شد و باقی آن به دلیل سیاست‌های استکباری بلوکه ماند.

در زمان آغاز به کار دولت سیزدهم، تنها حدود ۱۸ میلیون دُز واکسن تزریق شده بود. طبق مستندات موجود از جلسات هیئت دولت که شهید رئیسی قبل از کابینه خودشان با اعضای کابینه دولت دوازدهم آن را تشکیل داده بودند، از جمله گزارش آقای ظریف که گفته بودند «چقدر واکسن زدیم و چقدر به ما واکسن داده‌اند و کشورها به ما واکسن نمی‌دهند»، همگی به عنوان سند وجود دارد. عمده واکسنی که ما تزریق کردیم، واکسن سینوفارم بود که بسیار باکیفیت بود و عمدتا به تلاش شهید رئیسی، آقای مخبر و وزارتخانه‌هایی که درگیر بودند برمی‌گشت. بنابراین واکسن‌هایی که طرف قرارداد بودند مثل «آسترازنکا» و «جانسون‌اند جانسون» در حد حداقلی به ما داده شد.

همچنین همکاری ایران با کشور کوبا منجر به تولید واکسن مشترک در انستیتو پاستور شد. سایر واکسن‌ها مانند نورا، سینا، رازی و غیره نیز در همین دوره تولید و مجوز گرفتند.

این موفقیت حاصل کار جهادی، تلاش شبانه‌روزی نیروهای انقلابی، متعهد و متدین بود. به عنوان نمونه، در همان آغاز کار با سردار سلامی فرمانده کل سپاه جلسه‌ای برگزار شد و ایشان به‌صورت وبیناری به تمام فرماندهان سپاه دستور دادند که با تمامی امکانات برای کمک به واکسیناسیون بسیج شوند. پادگان‌ها و مراکز نظامی نیز به‌طور فعال در این امر مشارکت کردند.

درخصوص ستاد ملی مقابله با کرونا نیز باید گفت، اگرچه از قبل تشکیل شده بود، اما عملکرد موفقی نداشت. بیشتر تمرکز این ستاد بر اعمال محدودیت‌هایی مانند منع سفر یا تعطیلی مدارس بود. اما در دولت جدید، همزمان با گسترش واکسیناسیون و کاهش آمار بیماری، مصوبات ستاد کرونا نیز در جهت بازگشایی مدارس، دانشگاه‌ها، کسب‌وکارها و سفرها تغییر کرد. همچنین محدودیت‌ها به‌صورت هوشمند تنظیم شد؛ به‌گونه‌ای که فقط افرادی که واکسن زده بودند می‌توانستند بلیت هواپیما دریافت کنند یا خدمات مشخصی بگیرند. این کنترل هوشمند توسط سامانه‌ای که وزارت کشور طراحی کرد انجام می‌شد و کد ملی افراد در آن ثبت می‌گردید. در نتیجه، با وجود شرایط سخت اقتصادی و تحریم‌ها، کشور از بحرانی بزرگ عبور کرد و مردم به خوبی این تلاش‌ها را درک کردند. دولت آیت‌الله رئیسی توانست از یک بحران عظیم با موفقیت عبور کند.

*** در مورد دستاوردهای دولت سیزدهم در حوزه سلامت توضیح بدهید که مهم‌ترین هدف‌گذاری‌های دولت شهید رئیسی در حوزه سلامت و بهداشت و درمان چه بود و تا چه حدی محقق شد؟**

اگر بخواهیم عملکرد دولت سیزدهم را بررسی کنیم، باید زمان و حجم کار را با هم بسنجیم. یک راننده تاکسی را تصور کنید که ۱۰ سال روزی چهار ساعت کار می‌کند و راننده‌ای دیگر که تنها سه سال اما روزی ۱۲ ساعت فعالیت دارد. طبیعتاً کارایی و سابقه دومی چند برابر اولی است. دولت شهید رئیسی در سه سال، به اندازه هشت سال کار کرد.

در مدتی کوتاه، کارهای بزرگی انجام شد؛ نه رئیس‌جمهور استراحت داشت، نه اعضای دولت. همه همدل و هم‌جهت کار می‌کردند. در سال‌های اخیر، اقدامات مهمی در حوزه بهداشت و درمان کشور انجام شد، به‌ویژه افتتاح ۱۷ هزار تخت بیمارستان، که بسیاری از بیمارستان‌ها بعد از ۳۰ سال به بهره‌برداری رسیدند و برخی بیمارستان‌ها که به دلیل عدم توجه در سال‌های گذشته، به مکان‌هایی همچون لانه کبوتر تبدیل شده بودند، اکنون به روز شده‌اند. به‌عنوان مثال، بیمارستان شهریار که ۳۰ سال بود افتتاح نشده بود، در این دوره به بهره‌برداری رسید. بیمارستان‌های بزرگی که غربی‌ها به آن «مگاهاسپیتال» می‌گویند، همچون بیمارستان حضرت مهدی (عجل‌الله تعالی فرجه) با هزار تخت و بیمارستان شهدای تجریش که ۹۰۰ تخت داشت، از جمله این پروژه‌ها بودند.

در حوزه سلامت سعی کردیم بحث درمان محوری را به پیشگیری محوری تغییر دهیم، به این ترتیب، بیش از سه هزار پروژه بهداشتی در سطح کشور به ویژه در مناطق محروم افتتاح شد که شامل مراکز جامع بهداشتی، خانه‌های بهداشت و مراکز مختلفی است که در راستای ارتقای سطح بهداشت عمومی فعالیت می‌کنند. این پروژه‌ها در حدود ۷۰ درصد مناطق محروم کشور اجرا شده است. همچنین در بحث جذب نیروی انسانی قابل توجهی شد، در بخش اورژانس بیش از ۵۰۰ دستگاه شاسی بلند و پنج هزار و ۴۰۰ موتورسیکلت برای دسترسی به مناطق محروم تخصیص یافت.

یکی از اقدامات مهم، طرح «سلامت خانواده» بود که با هدف ایجاد پرونده سلامت برای هر ایرانی، اجرا شد. تا آبان ۱۴۰۲، این طرح در ۱۹۵ شهرستان قابل اجرا بود و ۴۶ میلیون نفر در پویش ملی سلامت شرکت کردند. این طرح با هدف شناسایی بیماری‌ها و پیشگیری از آن‌ها، به ویژه در زمینه فشار خون و قند خون، مورد استقبال قرار گرفت.

درخصوص بحران کرونا، ایران توانست واکسن‌های ساخت داخل را در اختیار مردم قرار دهد و در این زمینه موفقیت‌های بزرگی کسب کرد. علاوه‌بر این، دولت اقدامات گسترده‌ای برای بیمه‌کردن ۱۲ میلیون نفر از دهک‌های پایین جامعه انجام داد که این افراد به طور رایگان تحت پوشش بیمه قرار گرفتند. همچنین درمان رایگان کودکان زیر ۷ سال و بیمه مادران باردار و کودکان زیر پنج سال، از دیگر اقدامات مهم دولت در این دوره بوده است.

در حوزه جوانی جمعیت، درمان ناباروری، ۸۷ مرکز درمانی از سطح دو به سطح بالاتر ارتقا پیدا کردند و مراکز درمان ناباروری همچون بیمارستان فیروزآبادی که در ابتدا در وضعیت نامناسبی قرار داشت، به‌طور کامل بازسازی شد. در این دوره، بیش از ۳۸۰ دستگاه پیشرفته در کشور به‌ویژه در مناطق محروم تجهیز شد و دستگاه‌های پزشکی پیشرفته به این مناطق ارسال گردید.

ابَربیمارستان غدیر را در روز عید غدیر افتتاح کردیم و یا در فردیس که ۷۰۰ هزار نفر جمعیت دارد، حتی یک بیمارستان وجود نداشت که بیمارستانی در مدت کوتاه در آنجا افتتاح کردیم.

همچنین، در راستای بهبود خدمات اورژانس، تعداد تخت‌های اورژانس کشور به میزان قابل توجهی افزایش یافت و در دولت سیزدهم، ۲۳ تخت اورژانس جدید اضافه شد. در رابطه با پیوند اعضا، تعداد این پیوندها افزایش یافت و دو هزار و ۵۰۰ هزینه پیوند اعضا برای کودکان با کم شنوایی، از سوی دولت پرداخت شد.

در سال ۱۴۰۲ دوازده هزار میلیارد تومان برای ۱۰۷ بیماری خاص در صندوق بیماران صعب‌العلاج با حمایت مجلس در نظر گرفته شد و تا حدی توانستیم هزینه‌های سرطان را رایگان کنیم که برخی اقدامات آن انجام شد.

درخصوص توسعه آموزش پزشکی، دو هزار و ۸۰۰ پزشک متخصص در سراسر کشور توزیع شد. سقف کارانه را نیز افزایش دادیم و مالیات را کم کردیم تا پزشکان خودشان به مناطق محروم بروند. بیش از ۶۵ درصد افزایش ظرفیت در رشته‌های دستیاری و ۵۰ درصد در رشته‌های فوق تخصصی شاهد بودیم. علاوه‌بر این، شعبه‌ای از دانشگاه تهران در کربلا تأسیس شد که این اقدام به‌عنوان یکی از افتخارات دولت شناخته می‌شود.

افزون بر این‌ها به ۲۹۰ بیمارستان برای حوزه گردشگری سلامت مجوز دادیم. برای دو هزار و ۵۰۰ کودک ناشنوا حلزون رایگان کاشته شد و همه هزینه‌های آن را دولت پرداخت کرد، باید در نظر داشت که اگر کودک زیر ۴ سال شنوایی نداشته باشد، لال می‌شود و متاسفانه بسیاری از این کودکان به دلیل هزینه‌های بالای کاشت حلزون کر و لال می‌شدند که سعی کردیم با کاشت حلزون رایگان جلوی این وضعیت را بگیریم.

در زمینه فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان نیز شاهد رشد چشمگیری بودیم و تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان تا دو برابر افزایش پیدا کرد. با ایجاد بازار فناوری سلامت و حمایت از محصولات دانش‌بنیان، این حوزه گسترش یافت. همچنین، در راستای حفظ و ترویج فرهنگ اسلامی- ایرانی، برنامه‌ها و جشنواره‌های مختلف فرهنگی و قرآنی در کشور برگزار شد و فارغ‌التحصیلان ما در حرم امام رضا(ع) تعهد خودشان را اعلام کردند.

این اقدامات، که در طی مدت زمانی کوتاه به وقوع پیوست، نشان‌دهنده اراده و تلاش دولت برای ارتقای سطح سلامت و رفاه عمومی در کشور بوده است.

حضرت آیت‌الله رئیسی به‌طور خاص علاقه‌مند بودند که پیشرفت‌های علمی و دانشی کشور را در مجامع بین‌المللی مطرح کنند. در جریان سفرهای رسمی ایشان، محصولات دانشی جمهوری اسلامی ایران مانند دستگاهی که قادر به گرفتن نوار قلب به‌صورت موبایل است، به رؤسای جمهور کشورهای مختلف به‌عنوان هدیه ارائه می‌شد. این فعالیت‌ها جزو اقدامات مهم در زمینه دیپلماسی سلامت و دیپلماسی در دوران ریاست‌جمهوری آیت‌الله رئیسی محسوب می‌شود. در زمینه غزه نیز، وزارت خارجه ایران با همکاری نهادهای بین‌المللی درخصوص مشکلات بهداشتی مردم غزه و به‌ویژه مشکلات کودکان فلسطینی سخنرانی‌هایی برگزار کردیم.

در آخرین سال‌های دولت آیت‌الله رئیسی، در اجلاس‌های وزرای بهداشت جهانی حضور داشتیم و در یکی از این نشست‌ها با موضوع «سلامت خانواده» کالای تولید شده در جمهوری اسلامی ایران به‌نمایش گذاشته شد.

***آن‌طور که ما شنیده‌ایم، شهید رئیسی در کنار چهره رئوف و برخورد مهربانانه با مردم، اما در جلسات هیئت دولت و ارتباط با وزیران و مسئولان، با جدیت و قاطعیت خاصی برخورد می‌کردند؛ در این‌باره بفرمایید.**

بله، شخصیت ایشان، جاذبه و دافعه‌ای توأمان داشت که ریشه در جهان‌بینی، اعتقادات و ایدئولوژی ایشان داشت. رفتار مهربانانه ایشان، مانند سلام دادن و کمک به مردم، برخاسته از یک منظومه اعتقادی منسجم بود. ایشان مجتهدی فاضل بودند، در مسیری که رهبر معظم انقلاب نیز در آن گام برمی‌دارند- البته با این تفاوت که جایگاه رهبری والاتر است- اما حضرت آیت‌الله رئیسی نیز در همان مسیر حرکت می‌کردند. سابقه درخشان‌شان در خدمت به نظام جمهوری اسلامی، در دستگاه‌های مختلف، باعث شده بود وقتی به ریاست‌جمهوری رسیدند، آن باورها و اعتقادات را در عرصه حکمرانی عملیاتی کنند.

حضرت امام خمینی(ره) کتاب «حکومت اسلامی» را نوشتند؛ اما اجرای محتوای آن در بستر جامعه نیازمند تحقق عینی بود آیت‌الله رئیسی این مفاهیم را به اجرا درآوردند و به عرصه عمل آوردند. به عنوان مثال، در مواجهه با مردم، بارها دیدیم که هنگام بازدید از بیمارستان‌ها یا افتتاح پروژه‌ها، وقتی کودکی مبتلا به سرطان را می‌دیدند، صمیمانه با او گفت‌وگو می‌کردند، دست بر سرش می‌کشیدند و با محبت جویای حال او می‌شدند. این برخوردهای محبت‌آمیز از اعماق باورهای دینی ایشان نشئت می‌گرفت.

در عین حال، ایشان در هیئت دولت بسیار قاطع و بدون مسامحه عمل می‌کردند. اگر وزیری در انجام وظیفه‌اش کوتاهی می‌کرد، بی‌درنگ مورد مؤاخذه قرار می‌گرفت. ایشان اجازه نمی‌دادند اعضای دولت در بیرون از جلسات، اختلافات را به سطح جامعه بکشانند. می‌فرمودند اگر بحث یا اختلاف‌نظری دارید، همین‌جا در جلسه دولت مطرح کنید، اما نباید این مسائل به جامعه کشیده شود.

یکی از اقدامات قابل توجه ایشان در بعضی از جلسات دولت، استناد مکرر به نامه امیرالمؤمنین(ع) به مالک اشتر بود. ایشان گاه‌به‌گاه این نامه را جمله به جمله می‌خواندند و آن را مبنای رفتار مدیریتی و حکمرانی خود قرار می‌دادند. در واقع، در بعضی جلسات هیئت دولت ما کلاس عقیدتی داشتیم و حضرت آیت‌الله رئیسی که خود استاد این حوزه بودند، اصول حکمرانی اسلامی، نحوه رفتار با مردم و امور مالی را با استناد به آن نامه تبیین می‌کردند.

در عین رأفت، حضرت آیت‌الله رئیسی قاطعیت بی‌نظیری داشتند. بسیاری از تصمیمات مهم و تغییراتی که در دولت ایشان رخ داد، ناشی از همین قاطعیت بود. هرکس وظیفه‌اش را به درستی انجام نمی‌داد، کنار گذاشته می‌شد.

***آیا خاطره ویژه‌ای از شهید رئیسی در نزدیک به ۳ سالی که همراه ایشان بودید، دارید؟**

خاطرات بسیاری از حضور ایشان در حوزه سلامت دارم و ایشان علاقه خاصی به این حوزه داشتند. هرگاه به بیمارستانی می‌رفتند، به بخش کودکان سر می‌زدند، حتماً برای بچه‌ها اسباب‌بازی می‌بردند و از آنها می‌پرسیدند مشکلتان چیست، چطور می‌توانیم کمک کنیم. در سفرهای آخر، من در اکثر سفرها همراه ایشان بودم؛ یک‌بار گفتند: «من در حوزه سلامت احساس رضایت زیادی دارم. فکر می‌کنم کاری که دولت در حوزه سلامت می‌توانست انجام دهد، انجام داده است، ولی هنوز کارهایی باقی است.»

*** یکی از ویژگی‌های بارز شهید رئیسی، تلاش شبانه‌روزی و دوندگی‌های بسیار ایشان بود، حتی در روزهای تعطیل نیز به صورت میدانی کار می‌کردند و در برنامه‌ها حضور داشتند. آیا شما به عنوان پزشک و وزیر بهداشت، سابقه داشته است که به ایشان توصیه کنید بیشتر استراحت کنند و حجم کارشان را کمتر کنند؟**

شهید رئیسی از نظر جسمی وضعیت و توان خوبی داشتند. بنده به نحوی و عمدتاً از طریق شهید موسوی، محافظ ایشان به صورت غیرمستقیم توصیه‌هایی می‌کردم. ضمن اینکه شهید رئیسی پرونده پزشکی هم داشتند و من چندین بار آن را دیدم و ایشان هم مشورت‌هایی از من می‌گرفت.

در سفر به آمریکای‌جنوبی، تا ونزوئلا حدود ۱۴- ۱۵ ساعت در هواپیما بودیم، ولی به محض ورود، تا نیمه‌شب جلسات کاری فشرده داشتند و سپس به کشورهای دیگر سفر کردند و حتی پس از بازگشت به ایران، بلافاصله به انجام مأموریت‌های دیگر می‌پرداختند. در همین حال حتی رهبر انقلاب از ایشان می‌پرسیدند که چطور ایشان توانستند در فرصتی محدود به چند کشور سفر کنند؟!

من معتقدم آن‌گونه که قرآن وعده داده، خداوند به کسی که برای رضای او کار کند، توان و قدرت می‌دهد، و این قدرت و ایمان را خداوند به ایشان داده بود.

***رهبر انقلاب درباره شهید رئیسی فرمودند: «دلم برای رئیسی سوخت، کسانی که امروز از او تعریف می‌کنند، در زمان حیاتش حاضر نبودند حتی یک کلمه از عملکرد او تعریف کنند». نظر شما درباره این فرمایش رهبری چیست؟**

شهید رئیسی حزبی کار نمی‌کرد. به هیچ حزب یا گروهی وابسته نبود و براساس صلاحیت‌ها تصمیم می‌گرفت. اگر کسی را شایسته می‌دانست، حتی اگر با نظر او مخالف بود، او را به کار می‌گرفت. همین باعث شد که حتی برخی افراد که از نظر اعتقادی به ایشان نزدیک بودند، چون امتیاز خاصی از ایشان دریافت نمی‌کردند، ناراضی شدند. این برخلاف برخی رویه‌های قبلی بود که هم‌حزبی‌ها به‌صورت خودکار از امتیازات بهره‌مند می‌شدند.

در آخرین جلسه هیئت دولت که چهارشنبه برگزار شد، ایشان درد دل کردند و گفتند: «من به هیچ وجه از فرمان رهبری خارج نمی‌شوم. همه ناراحتی‌ها را در خودم نگه می‌دارم و به‌هیچ‌وجه حاضر نیستم علی‌رغم همه فشارها، سخنی خلاف نظر رهبری، که توصیه به عدم اختلاف دارند، بر زبان بیاورم». کلیپ این جلسه موجود است و نشان می‌دهد چه فشار سنگینی بر ایشان و دولت وارد می‌شد.

***درباره وزیر سابق امورخارجه، شهید امیرعبدالهیان که از شهدای حادثه پرواز اردیبهشت پارسال بودند هم اگر خاطره‌ای دارید، بفرمایید.**

شهید امیرعبدالهیان در هیئت دولت کناردست بنده می‌نشستند، شروع دوستی ما نیز در همان هیئت دولت شکل گرفت و پیش از آن رابطه‌ای با ایشان نداشتم. کسی نمی‌داند اما شهید امیرعبدالهیان در همان ابتدای کار دولت به کرونا مبتلا شد، من به ایشان نزدیک بودم و بدون اینکه کسی به او نزدیک شود و متوجه شود کارهای درمانی او را انجام دادم و این موضوع باعث شد که به یکدیگر خیلی نزدیک شویم.

ایشان حتی در مراسم هیئت خانگی ما هم شرکت می‌کردند. زمان‌های زیادی ایشان به دلیل سفرهای خارجی در هیئت دولت در کنار ما نبودند و زمانی که ایشان برمی‌گشتند، من خیلی خوشحال می‌شدم. چون به یکدیگر نزدیک بودیم، ماجرای بسیاری از سفرهایش را با من در میان می‌گذاشت. ایشان اخلاص زیادی داشت، چند سفری که با هم رفتیم، می‌دیدم که انسان بسیار متدینی بود. در تمام سفرها آقای امیرعبدالهیان با سفرای کشورها هماهنگ می‌کرد که وزیر بهداشت ما به کشور شما می‌آید و هماهنگی‌ها را بدون اینکه وظیفه‌ای داشته باشد انجام می‌داد.

جالب است که بدانید شهید امیرعبدالهیان برای کشورهایی که ما حتی فکرش را هم نمی‌کنیم دنبال ارتباط بود، مثلاً وقتی به مصر رفته بودیم، ایشان توصیه کرد که هرطور شده با وزیر بهداشت مصر دیدار کنم و ارتباط بگیرم. یکی از اقدامات برجسته ایشان، برقراری روابط با عربستان سعودی بود که من به‌عنوان اولین وزیر بهداشت جمهوری اسلامی ایران با وزیر بهداشت عربستان در ژنو ملاقات کردم.

در زمینه مسائل ویزا، دولت آیت‌الله رئیسی موفق به برداشتن ویزا برای بیش از ۳۰ کشور دنیا شد که این نیز نتیجه تلاش‌های مستمر ایشان در زمینه ایجاد ارتباطات دوجانبه و تقویت روابط با کشورهای مختلف بود. این اقدامات به ویژه در حوزه سلامت و صادرات دارو و تجهیزات پزشکی بسیار مؤثر واقع شد.

علاوه‌بر این شهید امیرعبدالهیان جلساتی بین سفرا و وزرای مختلف تشکیل می‌داد تا مسائل بین ایران و کشورهای دنیا مطرح و برطرف شود. آقای امیرعبدالهیان یکی از اهرم‌های اصلی ما برای ارتباط با سایر کشورهای دنیا بود و ما فقدانی در حوزه امورخارجه به دلیل نبود ایشان احساس می‌کنیم که مثل شهید رئیسی قابل جبران نیست. امیدواریم بقیه نیروهای انقلابی و متدین بتوانند راه این شهیدان را ادامه دهند.

*** حرف آخر؟**

شهید رئیسی خاتمه کار نیست، ایشان بت شکنی انجام دادند و نشان دادند که با همین منابع و با همین تحریم‌ها و فقط با تلاش بیشتر و با اتکا به مردم و وارد کردن نیروهای جوان و معتقد به نظام در صحنه می‌توان کارهای بزرگی انجام داد. اگر افرادی که اعتقادی به نظام ندارند را وارد صحنه کنیم، کاری پیش نمی‌رود. در مورد کرونا مطمئن باشید اگر دولت آیت‌الله رئیسی نبود، کنترل کرونا به سرعت محقق نمی‌شد. به هرحال علت اصلی موفقیت آیت‌الله رئیسی این بود که ایشان خادم امام رضا(ع) بود، اینکه ایشان با شهادتش، در نزدیک‌ترین فاصله با مضجع شریف امام رضا(ع) دفن شده است، اتفاقی نیست، این اجری بوده که خداوند به ایشان داده است.

امیدواریم روح بلند حضرت آیت‌الله رئیسی، که حقیقتاً نشان داده بود با صلابت و اراده‌اش می‌تواند این کشور را در مسیر پیشرفت و عزت هدایت کند، ان‌شاءالله حامی راه خادمان این ملت باشد.

واکسیناسیون عمومی کرونا به عنوان اولویت نخست دولت مطرح و با دستور رئیس‌جمهور، آقای مخبر مسئول پیگیری تأمین و واردات واکسن شد و جلسات منظم با حضور نهادهای مسئول تشکیل شد. شخص شهید رئیسی نیز با رئیس‌جمهور چین تماس گرفت و شرایط را برای واردات واکسن فراهم کردند. این اقدامات باعث شد که ظرفیت تزریق روزانه از ۷۵ هزار دُز به یک میلیون و ۶۰۰ هزار دُز برسد.

**در عین رفتار مهربانانه شهید رئیسی با مردم، ایشان در هیئت دولت بسیار قاطع و بدون مسامحه عمل می‌کردند. اگر وزیری در انجام وظیفه‌اش کوتاهی می‌کرد، بی‌درنگ مورد مؤاخذه قرار می‌گرفت. هرکس وظیفه‌اش را به درستی انجام نمی‌داد، کنار گذ